

Ustavni sud Republike Hrvatske

Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 8/98 - pročišćeni tekst)

OCJENA USTAVNOSTI I ZAKONITOSTI UPUTE MINISTARSTVA NIJE U NADLEŽNOSTI USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE, OSIM KADA BI TAKVA UPUTA BILA PRETOČENA U PROPIS ILI U POJEDINAČNE AKTE PODLOŽNE USTAVNOSUDSKOJ KONTROLI U POSTUPKU POKRENUTOM USTAVNOM TUŽBOM.

(Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-II-183/1999 od 16. lipnja 1999.)

Iz obrazloženja:

“Osporena Uputa glasi: ‘S obzirom na najavljeni štrajk zaposlenika u srednjoškolskim ustanovama 14. prosinca 1998. godine izvješćujemo vas da ravnatelji trebaju postupiti sukladno odredbama članka 214. Zakona o radu (‘Narodne novine’, broj 38/95, 54/95, 65/95) te zaposlenicima koji su sudjelovali u štrajku, za dan proveden u štrajku, umanjiti plaću i dodatke na plaću, osim doplatka na djecu.

Ravnatelji su dužni o tome voditi brigu pri obračunu plaće te o isplati plaća za prosinac 1998. zaposlenicima koji su sudjelovali u štrajku izvijestiti Ministarstvo prosvjete i športa...’

Prema članku 125. alineja 1. i 2. Ustava Republike Hrvatske, Ustavni sud odlučuje o suglasnosti zakona s Ustavom te suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom. Predlagatelj očito polazi od toga da je riječ o drugom propisu. Pod drugim propisom podrazumijeva se određeni akt donijet od za to ovlaštenog tijela koji redovito na općenit, apstraktan način uređuje pravne odnose za neodređeni broj adresata, a to uvodno izložena Uputa nije ni po obliku, ni po sadržaju, a niti po općobveznosti.

Ocjena ustavnosti i zakonitosti Upute Ministarstva nije u nadležnosti Ustavnog suda Republike Hrvatske osim kada bi takova uputa bila pretočena u propis ili u pojedinačne akte podložne ustavnosudskoj kontroli u postupku pokrenutom ustavnim tužbom, što ovdje nije slučaj."

Zakon o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91)

RJEŠENJA UPRAVNIH TIJELA MORAJU BITI U SKLADU S ODREDBAMA ČLANKA 209. ZAKONA O OPĆEM UPRAVNOM POSTUPKU, I IZ NJIH MORAJU BITI VIDLJIVI RAZLOZI I ODLUČUJUĆE OKOLNOSTI NA KOJIMA SE TEMELJE.

(Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-III-537/1998 od 9. lipnja 1999.)

Iz obrazloženja:

"Člankom 40. Zakona o zaštiti osoba i imovine taksativno se propisuju uvjeti koje mora udovoljavati osoba o čijem se zahtijevu, glede izdavanja ovlasti za obavljanje detektivskih poslova, rješava. Stavkom 1. alinejom 6. navedenog članka propisano je da podnositelj zahtjeva mora biti dostojan za obavljanje detektivskih poslova, odnosno da njegov dosadašnji način života, ponašanje ili djelatnost jamči da će savjesno i časno obavljati detektivske poslove. Navodeći kako je podnositelj nedostojan za obavljanje detektivskih poslova u konkretnom slučaju, bez navođenja odlučujućih okolnosti relevantnih za odlučivanje u konkretnom slučaju, upravna tijela su njegov zahtjev za izdavanje potrebne ovlasti odbila kao neosnovan.

Činjenica dostojnosti ili nedostojnosti za obavljanje detektivske djelatnosti iz članka 40. stavka 1. alineje 6. Zakona o zaštiti osoba i imovine utvrđuje se na temelju vrijednosnog suda o nečijem načinu života, ponašanju i djelatnosti. Taj sud se dobiva analizom postojanja niza objektivnih okolnosti koje mora-

ju nedvojbeno ukazivati na zaključak o postojanju ili nepostojanju zakonom propisanih uvjeta. Za utvrđivanje navedenih okolnosti nužno je potrebno uzeti u obzir prijašnje ponašanje i djelatnost određene osobe u cjelini, a ne izolirano i na temelju jednog životnog postupka odlučivati o njezinim pravima i obvezama. Ujedno, razlozi za rješavanje u konkretnom slučaju moraju biti transparentni, odnosno odlučujuće okolnosti na temelju kojih je rješavano u konkretnom slučaju moraju biti sadržane u obrazloženju rješenja.

U upravnim postupcima tijekom kojih se odlučuje o pravima i obvezama stranka, zakonodavac je člankom 142. Zakona o općem upravnom postupku ('Narodne novine', broj 53/91) odredio provođenje posebnog ispitnog postupka. Provođenje posebnog ispitnog postupka nužno je u slučajevima kada je potrebno utvrditi sve činjenice i okolnosti koje su od značenja za rješavanje ili radi davanja mogućnosti strankama tijekom postupka zaštititi svoja prava i pravne interese. Također, člankom 209. stavkom 2. Zakona o općem upravnom postupku određeno je što obrazloženje rješenja donesenog u tako provedenom upravnom postupku mora sadržavati.

Uvidom u pribavljenu dokumentaciju o provedenom upravnom postupku utvrđeno je kako podnositelju nije pružena prilika izjasniti se o relevantnim činjenicama za rješavanje konkretne upravne stvari. Ujedno, uvidom u osporavana rješenja upravnih tijela utvrđeno je kako ona ne sadrži sve elemente propisane navedenom zakonskom odredbom članka 209. Zakona o općem upravnom postupku, odnosno iz osporavanih rješenja nisu razvidni razlozi niti odlučujuće okolnosti na temelju kojih je utvrđena nedostojnost podnositelja za obavljanje detektivskih poslova.

Odredbama članka 14. Ustava jamči se opća jednakost svakog čovjeka kao i jednakost svih pred zakonom, dok se odredbom članka 26. Ustava jamči jednakost svih građana i stranaca pred sudom i drugim državnim tijelima. Navedena ustavna prava ne mogu se učinkovito ostvarivati ako je podnositelju, suprotno zakonu, onemogućeno sudjelovanje u postupku ili ako on nije upoznat s razlozima odlučivanja u konkretnom slučaju. Nepoznavanje razloga za donošenje nekog upravnog akta dovodi osobu o čijem se pravu ili obvezi tim aktom odlučuje u nepovoljniji položaj u odnosu prema drugim osobama kojima su ti razlozi bili poznati.

Također, osobi kojoj tijekom postupka nisu bile poznate okolnosti niti razlozi za rješavanje u konkretnom slučaju bitno je smanjena mogućnost osporavanja činjeničnih utvrđenja nadležnih tijela, odnosno bitno je smanjena mogućnost uspjeha u žalbenom postupku kao i u postupcima po drugim pravnim lijekovima. Nenačudenje razloga za odlučivanje u konkretnom slučaju u suprotnosti je s ustavnim pravom iz članka 18. stavka 1. Ustava, shvaćenim kao pravom na ulaganje učinkovitog pravnog lijeka.”

Zakon o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave (Narodne novine, broj 117/93)

SUDSKA ODLUKA KOJOM NIJE KONSTITUIRANO NIKAKVO NOVO NI VEĆE PRAVO NE MOŽE PREDSTAVLJATI TEMELJ ZA RAZREZIVANJE POREZA NA IME STJECANJA IMOVINE.

(Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-III-623/1997 od 24. lipnja 1999.)

Iz obrazloženja:

“Odredba čl. 7. st. 2. citiranog zakona propisuje da obveznici poreza na nasljedstva i darove jesu pravne i fizičke osobe koje steknu imovinu na koju se plaća porez na nasljedstva i darove na osnovi odluke tijela državne uprave ili suda o priznavanju prava vlasništva nad nekretninom stečenom redovnom dosjelošću, uzurpacijom ili po drugoj osnovi.

Naime, navedeni Zakon ovom odredbom propisuje plaćanje poreza kod originarnih načina stjecanja prava vlasništva, dakle onih kod kojih se pravo sljednika ne izvodi iz prava prednika. Pritom je dikcija norme neprecizna jer govori o stjecanju imovine na osnovi odluke tijela državne uprave ili suda. Niti kod dosjelošti niti kod uzurpacije pravo vlasništva se ne stječe tek pravomoćnošću deklaratorne odluke nadležnog tijela, već se stječe samom činjenicom nastanka pravne osnove stjecanja. Međutim, riječ je o tome da tada ne postoji adekvatna isprava koja bi bila podobna za razrez poreza pa je stoga nužna deklaratorna odluka tijela državne uprave ili suda.

U konkretnom slučaju, akt na temelju kojega je podnositelj ustavne tužbe stekao suvlasništvo predmetne nekretnine postojao je prije te pravomoćnom odlukom suda nije konstituirano nikakvo novo niti veće pravo koje on otpri-

je ne bi imao. Stoga ta odluka ne može predstavljati temelj za razrezivanje poraza na ime stjecanja imovine.”

Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (Narodne novine, broj 86/92 - pročišćeni tekst, 58/93, 2/94, 76/94 i 108/95)

ODREDBE ČLANKA 8. ZAKONA O ZAŠTITI VOJNIH I CIVILNIH INVALIDA RATA NE ODOSE SE NA CIVILNE OSOBE KOJE SU STRADALE U RATNIM DOGAĐANJIMA NA PODRUČJU DRUGE DRŽAVE U OBAVLJANJU HUMANITARNE DJELATNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE.

(Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-III-91/1999 od 27. listopada 1999.)

Iz obrazloženja:

“Podnositelj ustavne tužbe, što nije sporno, ranjen je 6. studenoga 1992. pokraj aerodroma u Sarajevu, kad je kao humanitarni djelatnik organizacije ADRA (Adventistički dobrotvorni rad) vozio kamion u prijevozu pomoći.

Svojstvo u kojem je podnositelj stradao, prema stajalištu Suda, ne može se podvesti ni pod jednu odredbu članka 8. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, kao ni pod jednu drugu odredbu toga zakona, budući da on nije stradao u Republici Hrvatskoj, nego na području druge države, a iz odredbi toga zakona ne može se zaključiti da bi se one odnosile na civilne osobe koje su stradale u ratnim događanjima na području druge države u obavljanju humanitarne djelatnosti Republike Hrvatske.

Također, ni sam predlagatelj ne osporava nepostojanje reciprociteta između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine u primjeni propisa o korištenju prava i zaštiti vojnih i civilnih invalida rata u vrijeme donošenja osporavanih akata.”

*Priredio Zlatan Turčić**

* Zlatan Turčić, dipl. pravnik, viši pravni savjetnik Ustavnog suda Republike Hrvatske